

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра іноземних мов та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар М.Б. Боднар

«31» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Теоретична граматики англійської мови

з галузі 01 Освіта / Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Мова і література (англійська))

Кременець – 2020

Воронцова Н.Г. Теоретична граматики англійської мови : робоча програма навчальної дисципліни для студентів з галузі 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за освітньо-професійною програмою бакалавра / Н.Г. Воронцова – Кременець, 2020 р. – 21 с.

Розробник: Воронцова Н.Г., кандидат філологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх викладання

Протокол №1 від 31 серпня 2020 року

Завідувач кафедри іноземних мов та методики їх викладання Воронцова Н.Г.

31.08.2020 р.

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Теоретична граматики англійської мови» є однією з завершальних нормативних дисциплін для спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), яка викладається в VII семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). (Код н/д за ОПП: ОК 15)

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма/ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))	Курс 4-й	
Змістових модулів – 4		Семестр 7	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3,3 год.	Освітній рівень: бакалавр	16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	78 год.
		Вид контролю екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – 38% до 62%;
для заочної форми навчання – 13% до 87%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» є дати здобувачам вищої освіти ґрунтовні знання структури англійської мови відповідно до існуючих класичних та сучасних лінгвістичних концепцій та виходячи із новітніх тенденцій розвитку лінгвістики, ознайомити студентів як з традиційними так і з найновішими напрямками в дослідженні граматичної будови мови, навчити використовувати набуті знання з теоретичної дисципліни з метою використання основних постулатів теоретичної граматики у засвоєнні суміжних концепцій та теорій, а також у практиці навчання іноземної мови.

Особливістю курсу є інтегративне представлення морфології та синтаксису як єдиної системи продукування мовлення. У зв'язку з цим в курс вводиться розгорнуте ознайомлення з теорією рівнів мови, опозиційної теорії граматичних категорій з розкриттям контекстно-зумовленої поведінки граматичних форм.

Завдання вивчення дисципліни «Теоретична граматики англійської мови»:

- навчити студентів розбиратись у сучасних прогресивних теоріях вивчення англійської мови на системній науковій основі, розвинути в них наукове мислення, а також навчити виробляти свій підхід до існуючих у лінгвістичній теорії граматичних концепцій;

- дати знання теоретичних основ граматики, виходячи з системної концепції мови та її функціонально-динамічного розуміння;
- розвинути у студентів вміння використовувати сучасні прийоми та підходи до вивчення граматичних явищ;
- навчити користуватись термінологічним апаратом сучасної граматичної теорії, що є органічним входженням у термінологічний корпус загальної лінгвістичної теорії.
- ввести студентів у сучасну проблематику мовознавчих досліджень у сфері граматичної будови мови, ознайомлюючи з різноманітними концепціями лінгвістів стосовно основних проблем морфологічного і синтаксичного строю англійської мови;
- привити студентам вміння самостійної обробки фундаментальної наукової інформації по предмету, стимулюючи їх активний творчий підхід до осмислення граматичних явищ у різних умовах функціонування мови.

Курс «Теоретична грамика англійської мови» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти таких **професійних компетентностей**:

1. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК2 Здатність навчатися та самонавчатися.

ЗК4 Здатність до планування та розподілу часу.

ЗК5 Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК6 Здатність застосовувати знання на практиці.

ЗК9 Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії англійської мови, мовознавчих та літературознавчих питань.

ФК 6. Здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні рідної та іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах.

ФК12. Здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Програмні результати навчання (ПРН).

ПРН 2. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні C1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 11. Знати мовну норму, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності.

ПРН 15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами дисциплін професійної підготовки з обраної спеціальності та спеціалізації.

Після завершення курсу здобувач ВО повинен:

- знати граматичні норми англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті;
- володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), могли вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень;
- володіти сукупністю сучасних підходів до процесу ефективної комунікативної діяльності, використовуючи лексико-семантичні та граматичні вимоги до норми сучасної англійської мови;
- зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та граматичними термінами;

- осмислювати мовний матеріал з точки зору теоретично-мовних явищ і текстових явищ: граматичних, лексичних і стилістичних;
- вміти виробляти свій підхід до існуючих у лінгвістичній теорії граматичних концепцій;
- знати теоретичні основи граматики, виходячи з системної концепції мови та її функціонально-динамічного розуміння;
- вміти використовувати сучасні прийоми та підходи до вивчення граматичних явищ;
- вміти користуватись термінологічним апаратом сучасної граматичної теорії, що є органічним входженням у термінологічний корпус загальної лінгвістичної теорії.
- знати сучасну проблематику мовознавчих досліджень у сфері граматичної будови мови, бути ознайомленим з різноманітними концепціями лінгвістів стосовно основних проблем морфологічного і синтаксичного устрою англійської мови;
- вміти самостійно обробляти фундаментальну наукову інформації по предмету, використовуючи творчий підхід до осмислення граматичних явищ у різних умовах функціонування мови;
- вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі;
- знати особливості теоретичної граматики як науки, її предмет, структуру, мету, завдання та основні поняття;
- знати теоретичні основи граматичної будови англійської мови, виходячи із системної концепції мови та її функціонально-динамічного розуміння;
- знати зміст поняття системності в граматиці, пов'язані з розмежуванням синтагматичних та парадигматичних відношень;
- володіти суттю загальних принципів функціонування мови, її граматичних категорій та семантико-граматичних класів слів;
- знати сучасну проблематику мовознавчих досліджень у сфері граматичної будови мови;
- знати основні положення різноманітних лінгвістичних концепцій стосовно головних проблем морфологічного і синтаксичного устрою англійської мови;
- вміти самостійно аналізувати мовні факти та граматичні явища, опираючись на теоретичні положення особливостей граматичної будови англійської мови;
- застосовувати на практиці методологічні принципи теоретичної граматики при осмисленні граматичних явищ у різних умовах функціонування мови;
- вміти користуватись категоріально-понятійним апаратом теоретичної граматики, науковими джерелами.

4. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи граматики

Тема 1. *Теоретична граматика як лінгвістична дисципліна.* Теоретична граматика як розділ мовознавства, її практичне значення. Зв'язок теоретичної граматики з іншими лінгвістичними дисциплінами.

Тема 2. *Основні проблеми сучасної граматики.* Розвиток граматичної теорії з давніх часів до ХХ ст. Роль граматики в сучасній концепції мови. Мова і мовлення. Синтагматичні та парадигматичні зв'язки мовних одиниць. Сегментні одиниці мови.

Тема 3. *Загальна характеристика мови як функціональної системи.* Загальна характеристика мови як функціональної системи. Знакові одиниці. Мовні рівні. Сегментні та супрасегментні одиниці. Синтагматика та парадигматика. Валентність мовних одиниць.

Тема 4. *Діалектична єдність форми і значення граматичних явищ.* План змісту та план вираження граматичних елементів. Диференціація між мовою та мовленням як один з основних принципів системної теорії мови. Синхронія та діахронія у вивченні граматичних явищ.

Змістовий модуль 2. Морфологія англійської мови

Тема 5. Морфологія. Слово та морфема, їх корелятивний статус. Класифікація морфем. Кореневі та афіксальні морфеми, нульові морфеми. Сегментні та супрасегментні морфеми. Морфемна структура слова. Принципи морфемного аналізу.

Тема 6. Теорії класифікації частин мови. Три критерії виділення частин мови. Синтактико-дистрибутивна теорія частин мови. Опозиційна теорія граматичних категорій. Поняття граматичних категорій. Основні типи граматичних опозицій. Синтетичні та аналітичні способи утворення опозицій.

Тема 7. Іменник та його категоріальні властивості. Функціональні та семантичні особливості. Власні та загальні іменники. Злічувані та незлічувані іменники. Конкретні та абстрактні назви. Іменники, що означають істоти та неістоти. Категорія роду. Категорія числа. Іменники групи *singularia tantum* (абсолютна одинина) та *pluralia tantum* (абсолютна множина). Теорії відмінків. Форми присвійного відмінка. Діагностичні тести. Вживання артикля з іменниками.

Тема 8. Граматико-категоріальні властивості дієслова. Класифікація дієслівних форм. Смыслові та функціональні дієслова. Допоміжні дієслова. Модальні дієслова. Дієслова-зв'язки. Обов'язкова та необов'язкова валентність дієслів. Особові та не особові дієслова. Предикативні та об'єктні дієслова, їх підгрупи. Інфінітив. Категоріальна парадигма інфінітива. Інфінітивні звороти. Герундій. Функції герундія. Граматичні категорії герундія. Герундіальні звороти. Дієприкметник теперішнього часу. Функції дієприкметника теперішнього часу, дієприкметникові звороти. Дієприкметник минулого часу. Часова опозиція. Майбутній час як позначений („сильний”) член опозиції. Категорія виду. Видова категорія розвитку дії: опозиція тривалих і нетривалих (неозначених) форм дієслова. Дієслова тривалого виду як „сильний”, член опозиції. Категорія ретроспективної координації. Опозиція доконаних та недоконаних форм дієслова. Доконана форма як „позначений” член опозиції. Граматична інтерпретація доконаних форм дієслова. Теорія „часової співвіднесеності” А. І. Смирницького. Категорія стану. Опозиція пасивної та активної форм дієслова. Пасивна форма як „сильний”, член опозиції. *Subjunctive I.*, *Subjunctive II.* *The Suppositional Mood.* Наказовий спосіб.

Тема 9. Граматико-категоріальні властивості прикметника. Якісні і відносні прикметники. Ступені порівняння. Деякі якісні прикметники, що не утворюють ступені порівняння. Відносні прикметники, які можуть утворювати ступені порівняння. Граматико-категоріальні властивості займенника та числівника. Загальна характеристика прислівника, прийменника, сполучника та артикля.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 3. Синтаксис англійської мови

Тема 10. Синтаксис. Синтаксис як основний розділ граматики. Синтаксичні теорії. Синтаксичне значення, форма, функція, позиція, відносини. Основні синтаксичні одиниці. Основні типи синтаксичних зв'язків і відношень у мові. Фраза, визначення, загальні характеристики. Критерії визначення типів фраз. Речення як одиниця комунікації.

Тема 11. Синтаксис простого речення. Визначення простого речення. Поняття предикації. Види предикації. Парадигматична структура простого речення. Головні і другорядні члени речення.

Тема 12. Синтаксис складного речення. Синтаксис тексту. Визначення, характеристика, класифікація складного речення. Складнопідрядне речення, складносурядне речення. Синтаксис тексту. Поняття когезії тексту. Проблеми граматики тексту.

Змістовий модуль 4. Основи комунікативної граматики та теорії дискурсу

Тема 13. Поняття функціональної (комунікативної) граматики. Теорія актуального членування речення. Рема як центральна інформативна частина речення. Комунікативні типи речень.

Тема 14. Основні проблеми лінгвістичної прагматики. Теорія мовленнєвих актів. Прагматична класифікація висловлювань.

Тема 15. Основні проблеми теорії дискурсу. Дискурс як процес і найзагальніша категорія організації мовного коду в спілкуванні. Дискурс-аналіз. Основні проблеми соціолінгвістики.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Theoretical Foundations of English Grammar												
Тема 1. The object of study and the main tasks of the course of theoretical grammar. Systemic theory of the language Types and kinds of systemic relations in the language.	11	2	2			7	11	2				9
Тема 2. Linguistic dichotomies and their role in the revealing the nature of the language. Language as a functional system.	11	2	2			7	12		2			10
Разом за змістовим модулем 1	22	4	4			14	23	2	2			19
Змістовий модуль 2. English Morphology.												
Тема 3. Morphology and syntax as two parts of grammatical studies of the language structure. Morphological level of the language. Grammatical meaning and grammatical category in ME.	8	2	2			4	12		2			10
Тема 4. Parts of speech in ME. Lexico-grammatical and discourse cognitive classes of words.	8	2	2			4	9					9
Тема 5. Grammatical nature of English noun. Grammatical nature	10	2	2			6	12		2			10

of English verb. Grammatical nature of English Adjectives, Pronouns, Adverbs. Main characteristics of Functional parts of speech.												
Разом за змістовим модулем 2	26	6	6			14	33		4			29
УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЬ 1	48	10	10			28	56	2	6			48
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. English Syntax												
Тема 6. Syntax as a part of Grammar. Minor Syntax. (Syntax of a word-group (phrase)). . Syntax of the simple sentence. Sentence as the main communicative unit of the language. Composite sentence in ME. Syntax of the text. Text and discourse.	18	2	2			14	12	2				10
Разом за змістовим модулем 3	18	2	2			14	12	2				10
Змістовий модуль 4. Communicative grammar. Discourse theory.												
Тема 7. Communicative (functional) linguistics. Pragmatics as a trend of functional linguistics. Pragmatic study of the language.	8	2	4			2	10					10
Тема 8. Discourse theory. The subject-matter of psycholinguistics.	6	2	2			2	10		2			10
ІНДЗ	10					10						
Разом за змістовим модулем 4	24	4	6			14	20		2			20
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЬ 2	32	6	8			28	32	2	2			30
ВСЬОГО ЗА КУРС	90	16	18			56	90	4	8			78

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1.	
	ЗМ 1	
1.	The object of study and the main tasks of the course of theoretical grammar. Systemic theory of the language. Types and kinds of systemic relations in the language.	2
2.	Linguistic dichotomies and their role in the revealing the nature of the language. Language as a functional system.	2
	ЗМ 2	
3.	Morphology and syntax as two parts of grammatical studies of the language structure. Morphological level of the language. Grammatical meaning and grammatical category in PDE.	2
4.	Parts of speech in ME. Lexico-grammatical and discourse cognitive classes of words.	2
5.	Grammatical nature of English noun. Grammatical nature of English verb.	2
	Модуль 2.	
	ЗМ 3	
6.	Syntax as a part of Grammar. Minor Syntax. (Syntax of a word-group (phrase)). . Syntax of the simple sentence. Sentence as the main communicative unit of the language. Syntax of the text. Text and discourse.	2
	ЗМ 4	
7.	Communicative (functional) linguistics. Pragmatics as a trend of functional linguistics. Pragmatic study of the language.	2
8.	Discourse theory. Basics of discourse analysis. The fundamentals of Cognitive linguistics and Corpus linguistics.	2
	Всього	16

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1.	
	ЗМ 1	
1.	The object of study and the main tasks of the course of theoretical grammar. Systemic theory of the language. Language as a functional system. Types and kinds of systemic relations in the language.	2
2.	Linguistic dichotomies and their role in the revealing the nature of the language.	2
	ЗМ 2	
3.	Morphology and syntax as two parts of grammatical studies of the language structure. Morphological level of the language. Grammatical meaning and grammatical category in ME.	2
4.	Parts of speech in ME. Lexico-grammatical and discourse cognitive classes of words.	2
5.	Grammatical nature of English noun. Grammatical nature of English verb. Grammatical nature of English Adjectives, Pronouns, Adverbs. Main characteristics of Functional parts of speech.	2
	Модуль 2.	
	ЗМ 3	
6.	Syntax as a part of Grammar. Minor Syntax. (Syntax of a word-group (phrase)). . Syntax of the simple sentence. Sentence as the main communicative unit of the language. Composite sentence in ME. Syntax of the text. Text and discourse.	2
	ЗМ 4	
7.	Communicative (functional) linguistics.	2

8.	Pragmatics as a trend of functional linguistics. Pragmatic study of the language.	
9.	Discourse theory. Basics of discourse analysis. The fundamentals of Cognitive linguistics and Corpus linguistics. The subject-matter of psycholinguistics.	2
	Всього	18

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1.	
	ЗМ 1	
1	Methods of linguistic analysis in grammar studies.	2
2	Sweet H. The Practical study of Languages. Grammar Firth J.R. Papers in Linguistics. Contextualization.	2
3	Language as a semiotic system. Language as a social phenomenon.	2
4	A short outline of F. de Saussure's Theory of the language.	2
5	Selected reader: By Bee J. An Essay on Irrealias as a grammatical category.	2
	ЗМ 2	
6	Morphological classifications in Ancient Indian and Latin grammars Morphological classifications in Ancient Indian and Latin Grammars. Morphological classifications from the Middle Ages to the beginning of the 20 th c. Morphological theory in the 20 th c. Western Linguistics.	6
7	Morphological classifications in Soviet and Post-soviet linguistics. Field structure of parts of speech as discourse-cognitive classes.	2
8	Case in traditional grammar. Case in modern English grammars. Theory of deep cases	2
9	Lexical and functional parts of speech.	2
10	Subcategorization of nouns. Semantic classification. Formal classification.	2
11	Absolute, relative and absolute-relative tenses. Basic and secondary meanings of tenses. Paradoxical use of tenses. Sequence of tenses: Indirect speech	2
12	Non-finite forms of the verb. Infinitive Gerund Participle I. Participle II. Tense of English non-finite forms	2
13	Grammatical nature of English Adjective. Grammatical meaning. Morphemic structure. Grammatical category: Degrees of comparison. Syntactic functions. Substantivized adjectives. Words denoting state.	2
14	Grammatical nature of English Pronoun (meaning, semantic classification). Personal pronouns. Possessive pronouns. Demonstrative pronouns. Reflexive pronouns. Interrogative pronouns. Relative pronouns. Indefinite pronouns. Negative pronouns. Defining pronouns. Reciprocal pronouns. Grammatical categories.	2
15	Grammatical nature of English Adverb (Grammatical meaning, Morphemic structure, Semantic classification, Morphological properties, Syntactic functions).	2
16	Modal words in English.	2
17	Functional parts of speech Interjection, Article, Preposition, Conjunction, Particle.	2
	Модуль 2.	
	ЗМ 3	
18	Selected reader: Palmer F.R. Semantics. A New outline.	2
19	Word-groups. Morphological status of the head and meaning of a word combination. Lexical meaning of an element and choice of other members in word combinations.	2
20	The simple sentence in classical scientific Grammar. The Simple sentence in Structural Grammar. The Simple sentence in Transformational Grammar.	2
21	Sentence as multidimensional phenomenon Sentence parts Principal sentence	6

	parts Secondary sentence parts. Independent sentence parts. Semantic characteristics of sentence parts. Compulsory and optional in syntax. Structural sentence patterns. Elementary sentence. Syntactic processes.	
22	The Composite Sentence in Modern English. From simple to composite sentences.	2
23	Interrelation between sentences of different types. Asyndetic composite sentences. Incerted classes. Linguistics of the Text Textlinguistics.	2
	ЗМ 4	2
24	Selected reader: Dijk T.A. van. Text and Context. Explorations in the Semantics and Pragmatics of Discourse. Johnson L. Meaning and speech act theory.	2
25	The subject-matter of psycholinguistics. Basics of discourse analysis. The fundamentals of Cognitive linguistics and Corpus linguistics. The subject-matter of psycholinguistics.	4
26	The history of development psycholinguistics. Basic features of the subconscious language. The notion of “construal”. The notion of “perspective”. The notion of “foregrounding”. The notion of “metaphor”. The notion of “frame”.	2
	РАЗОМ	56

Самостійна робота студентів включає:

- підготовку теоретичних питань курсу;
- складання письмових узагальнень до теми у вигляді тез (5-6 стор.)
- підготовку до практичних занять, виконання усних і письмових завдань, опрацювання основної й додаткової літератури по кардинальним проблемам граматики англійської мови.
- складання таблиць, схем тощо

Окрім названих аспектів, студент виконує такі завдання в межах відповідних тем:

- опрацювання уривків з оригінальних праць вчених різних напрямів досліджень в галузі теорії граматики (тезисні конспекти вказаних уривків та відповіді на подані в кінці текстів запитання)
- виконання вправ, спрямованих на оволодіння студентами спеціальними методиками граматики-дослідницької техніки.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Самостійна робота є формою організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. Вона передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчих можливостей студентів, розвитку їх самостійного мислення та формування вмінь науково-дослідницької діяльності. Самостійна робота також передбачає здійснення контролю за рівнем засвоєння студентами навчального матеріалу та надання їм методичної допомоги зі сторони викладача.

Оцінювання результатів самостійної роботи студента відбувається на семінарських заняттях. При оцінюванні береться до уваги повнота висвітлення тем модуля, логічна послідовність викладу теоретичної проблеми, володіння термінологією, обізнаність з літературою, критичність наукового мислення.

Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

«відмінно» - студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та рекомендованої літератури, аргументовано висловлює свої думки, вміє застосовувати вивчений матеріал при аналізі мовного і мовленнєвого матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань;

«добре» - студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати та застосовувати при аналізі мовного і мовленнєвого матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності;

«задовільно» - студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання, володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, невпевнено орієнтується в рекомендованій літературі, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях;

«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання або ж володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно, не знає основних термінів з навчальної дисципліни, не орієнтується в літературі.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблем дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» з метою підвищення якості професійної підготовки.

Метою (ІНДЗ) є поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи.

Основним завданням цього виду діяльності є поглиблення набутих під час аудиторних занять знань з теоретичних основ граматики та удосконалення вмінь та навичок здійснення наукового аналізу граматичних явищ та демонстрації дослідних прийомів на конкретному текстовому матеріалі.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи.

ІНДЗ виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему ІНДЗ, що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему ІНДЗ заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Орієнтовні завдання для індивідуальної роботи студентів (ІНДЗ)

Знайти та виписати з статей англійських газет або з текстів англомовних журналів чи англомовної художньої прози:

- 5 речень з прикладами складних іменників, що містять 5-6 компонентів
- 5 речень, в яких зустрічаються риси аналітичності та синтетизму граматичної будови англійської мови. Прокоментувати кожен з ідентифікованих випадків
- 5 речень, що ілюструють випадки граматичної редукції категоріальних відмінностей
- 5 речень, що ілюструють випадки транспозиції граматичних форм.

**Приклади подавати з посиланням на джерело та номер сторінки (копія сторінки-джерела подається як додаток)*

Знайти та виписати з статей англійських газет або з текстів англомовних журналів чи англомовної художньої прози:

- 2 простих речення
- 2 еліптичних речення
- 2 складносурядних
- 2 складнопідрядних
- 2 речення змішаної синтаксичної структури

а) Дати синтаксичну характеристику кожному з виписаних речень. б) Зробити детальний синтаксичний аналіз 1 речення змішаного типу.

в) Представити таблицю кількісного аналізу частоти вживання всіх із зазначених типів речень, на матеріалі 2-3 друкованих сторінок англомовного автентичного тексту, результати подати в цифровому та відсотковому еквіваленті, а також прокоментувати та обґрунтувати отримані результати. (*Копію сторінки, з якої подаються приклади надавати як додаток).

Тип речень	Кількість зафіксованих випадків вживання речень	Відсоток від загальної кількості (%)
прості		
еліптичні		
складносурядні		

складнопідрядні		
змішаного типу		

Самому скласти 10 тестових завдань з 4 варіантами відповідей кожен (одна з яких правильна) до будь-якої теми всього курсу теоретичної граматики.

Академічне есе (або відео презентація в Power Point)

Студент виконує індивідуальне навчально-дослідне завдання у формі написання академічного есе (реферату) обсягом 6–10 сторінок друкованого тексту формату А-4 або виготовлення відеопрезентації (10-20 слайдів) на одну із запропонованих тем.

Академічне есе повинно містити такі структурні елементи як вступна частина, в якій зазначається проблематика та термінологічний апарат до теми, основна частина (виклад теоретичного матеріалу по темі та надання ілюстративних прикладів, що підтверджують задекларовані теоретичні положення), висновки та список використаної літератури. (Есе може виконуватись як українською так і англійською мовою).

Під час написання академічного есе студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

ІНДЗ складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання.

Основна частина має містити викладення матеріалу теми.

У висновку потрібно висловити міркування стосовно досягнення мети роботи.

У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7 – 10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі ІНДЗ становить: вступ – 1 стор.; основна частина 5 – 8 стор.; висновок – 1 стор.; список використаної літератури – 1 стор.

Відеопрезентація виконується у довільній формі в режимі Power Point з обов'язковим наданням відповідних дефініцій до обраної тематики, ключових теоретичних положень, викладених у лаконічній формі, та наданням ілюстративних прикладів, що вдало підтверджують теоретичні положення по темі. Оцінюватиметься також творчий підхід та естетичність відеоподання матеріалу.

На перевірку здається диск з відео презентацією d Power Point (CD-ROM) та примірник роздрукованого матеріалу у форматі А-4.

Орієнтовна тематика академічних есе (рефератів) та відео презентацій

Themes for making video-presentations (writing academic reports (essays))

1. History of English grammars. English grammars before 1900 (the first period): early (prenormative grammars), prescriptive grammars, classical scientific grammar.
2. History of English grammars. English grammars in the 20th century (the second period): prescriptive grammars in Modern Period, classical scientific English grammar in the Modern Period, Structural and transformational grammars.
3. Syntagmatic and paradigmatic relations of linguistic units.
4. The Saussure's contribution into the development of theory of linguistics.
5. The antithesis of language and speech.
6. Morphemic structure of the English word.
7. Lexico-grammatical classes of words.
8. Gender of nouns.
9. Case of nouns.
10. The problems of article in Modern English.
11. Notional and functional words in English.

12. Qualitative and relative adjectives.
13. Adverb and its structure.
14. Sentence as a predicative unit.
15. Communicative types of sentences.
16. Paradigmatic structure of a simple sentence.
17. Composite sentence as a polypredicative construction.
18. Complex and compound sentence.
19. Sentence in the text.
20. "Direct" and "indirect" actual division of the sentence (the theme and the rheme).
21. Typology of speech acts.
22. Performative verbs in English.
23. Illocutive aspects of communicative types of sentences in Modern English.
24. Antropological approach in the investigation of communicative interaction.

Критерії оцінювання академічного есе

Академічне есе оцінюється на "відмінно" (9-10), якщо:

- 1) тема есе актуальна та відзначається практичною значущістю;
- 2) у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- 3) використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання з лінгвістики, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- 4) матеріал роботи добре структурований та логічно викладений та побудований на аналізі конкретних мовних прикладів, що вдало підтверджують задекларовані теоретичні положення;
- 5) висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;
- 6) рекомендації є обґрунтованими та мають практичний характер;
- 7) роботу оформлено з дотриманням встановлених правил та у відповідності до сучасних вимог оформлення списку літератури.

Академічне есе оцінюється на "добре" (6-8), якщо:

- 1) тема есе актуальна;
- 2) у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;
- 3) використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;
- 4) матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на аналізі конкретних мовних прикладів, що підтверджують задекларовані теоретичні положення;
- 5) висновки відповідають завданням роботи;
- 6) рекомендації мають практичну значущість;
- 7) оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Академічне есе оцінюється на "задовільно" (3-5 б.), якщо:

- 1) здійснений студентом теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням есе;
- 2) використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;
- 3) висновки не повністю відповідають завданням роботи;
- 4) рекомендації недостатньо обґрунтовані;
- 5) робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Академічне есе оцінюється на "незадовільно" (0-2 б.) якщо:

- 1) тема реферату неактуальна і не має практичної значущості;
- 2) здійснений аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;
- 3) у змісті реферату не аналізується конкретний мовний матеріал, певні положення не ілюструються емпіричним матеріалом, в т.ч. таблицями, графіками тощо.
- 4) висновки не відповідають завданням роботи;
- 5) оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

10. Методи навчання:

Лекція-діалог, проблемний виклад матеріалу, пояснення, навчальна дискусія, метод спостереження й аналізу мовних фактів, організація самостійного пошуку матеріалу, робота з науковою літературою, використання мультимедійних і комп'ютерних технологій (CALL-метод), аналіз відео-фрагментів, пояснювально-ілюстративний, інтерактивні методи (брейнстормінг, робота в командах, аналіз кейсів, сесія питання-відповідь, використання освітнього навчального середовища «Moodle».

11. Методи контролю:

Усне опитування (індивідуальне, фронтальне) під час семінарських занять, перевірка конспектів першоджерел, оцінювання практичного виконання завдань і вправ, заслуховування доповідей і академічних есе, відео-презентація, експрес-тести, підсумкові модульні тести, співбесіда на екзамені.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Індивідуальна робота (ІНДЗ)	Модульні тести	Сума
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2								
20				20						10	50	100
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
10		10		10			10					
МОДУЛЬ 2												
Змістовий модуль №3				Змістовий модуль №4						10	50	100
15				15								
Т	Т	Т		Т	Т			Т				
11	12	13		14	15			16				
15				15								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів
для складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю (50% від загальної к-ті балів)	Результати здачі екзамену (50% від загальної к-ті балів)
A	Відмінно	90-100	90-100	90-100
B	Дуже добре	82-89	82-89	82-89
C	Добре	75-81	75-81	75-81
D	Задовільно	67-74	67-74	67-74
E	Достатньо	60-66	60-66	60-66
FX	Незадовільно	35-59	35-59	35-59
F	Незадовільно	0-34	0-34	0-34

Критерії оцінювання

90 – 100 балів А (відмінно) – високий рівень знань, повне оволодіння лінгвістичною термінологією, творчий виклад концепції. Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу граматики англійської мови, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми теоретичної граматики як навчальної дисципліни, її мету та завдання, практичне та теоретичне значення. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах граматичного та дискурсивного аналізу. Вміє творчо аналізувати граматичний матеріал і робити узагальнюючі підсумкові висновки. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.

82–89 балів В 4 (дуже добре) – середній рівень знань, студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичні завдання без помилок, але може допускати неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки у наведених прикладах. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах граматичного аналізу. Вміє правильно вживати граматичні структури та явища в англійській та українській мовах, виявляючи специфіку відповідних явищ в обох мовах.

75–81 бал С 4 (добре): Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в граматичному та дискурсивному аналізі граматичних явищ та процесів, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах граматичного аналізу, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми. Допускає незначні помилки в усній (писемній) формах мовлення.

67–74 бали D 3 (задовільно): – достатній рівень знань, достатнє оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу теоретичної граматики англійської мови, має уявлення про головні проблеми сучасної граматики, які пов'язані з процесом навчання англійської мови як іноземної, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

60–66 E 3 (достатньо): – рівень знань нижче середнього, часткове оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу, має уявлення про головні проблеми сучасної фонетики, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

35– 59 балів FX 2 (незадовільно): – низький рівень знань, низький рівень оволодіння лінгвістичною термінологією, фрагментарний виклад концепції. Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.

0–34 бали F 2 (незадовільно): – Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

13. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення курсу представлено наступними навчально-методичними матеріалами:

- робоча програма, силабус;
- стислі конспекти лекцій (електронний варіант);
- питання до семінарських занять (електронний варіант);
- практичні завдання за тематикою змістових модулів (електронний варіант);
- тестові завдання (на паперових носіях, у системі КТС);
- індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (перелік електронного забезпечення наочних посібників, ТНЗ, таблиць, плакатів, тощо):

- електронний варіант тез лекцій;
- електронний варіант питань для семінарських занять;
- відео-презентації навчального матеріалу в форматі Power-Point;

– електронні версії інформаційного забезпечення зі списку рекомендованої літератури (базової та допоміжної).

14. Рекомендована література

Базова література:

1. Алексєєва О. І. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови [англ. мовою] : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Ірина Олексіївна Алексєєва. — Вінниця : Нова Книга, 2007. — 328 р.
2. Блох М. Я. Теоретическая грамматика английского языка : учебник [на англ. языке] / Марк Яковлевич Блох. — [3-е изд., испр.] — М. : Высшая школа, 2003. — 423 р.
3. Блох М. Я. Практикум по теоретической грамматике английского языка [на англ. языке] / Блох М. Я., Семёнова Т.Н., Тимофеева С.В. — М. : Высшая школа, 2004. — 471 р.
4. Волкова Л.М. Теоретична граматики англійської мови: сучасний підхід. Навч.посібник.- К.: «ОсвітаУкраїни», 2010. - 256с.
5. Воронцова Н.Г. Теоретична граматики англійської мови : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] ; [англ. мовою] — Кременець: ВЦ КОГПІ, 2014. — 302 с.
6. Харітонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] ; [англ. мовою] / Іван Кирилови Харітонов. — Вінниця: Нова книга, 2008. — 352 с.
7. Харітонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови [англ. мовою] / Іван Кирилови Харітонов. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. — 160 с.
8. Karamysheva I. D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages : textbook / Iryna Karamysheva. — [second edition, revised]. — Vinnytsya : Nova Knyha Publishers, 2012. — 320 р.
9. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 р.
10. Andrew Rossiter, A Descriptive Grammar of English: Modern English grammar by example. – 2020. – 206 р.

Допоміжна література:

1. Бархударов Л. С. Очерки по морфологии современного английского языка / Леонид Степанович Бархударов. — М. : Либроком, 2009. — 160 с. — [першотекст : Высш. шк., 1975]. — ISBN 978-5-397-00651-4
2. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] /
3. Флорій Сергійович Бацевич. — Київ : видавничий центр Академія, 2004. — 342 с.
4. Блумфилд Л. Язык / Леонард Блумфилд [пер. с англ. на русск. Е. С. Кубряковой, В. П. Мурат.]. — М. : Прогресс, 1968 — 608 с.
5. Бурлакова В. В. Синтаксические структуры современного английского языка : учебное пособие [для студ. высш. учебн. заведен.] / Варвара Васильевна Бурлакова. — М. : Просвещение, 1984. — 173 с.
6. Вейхман Г. А. Новый взгляд на синтаксис английского языка [на англ. языке] / Георгий Вейхман. — [2-е изд., испр.] — М. : Астрель : АСТ, 2002. — 318 с.
7. Воронцова Н. Г. Комуникативна інтеракція зі стороннім реципієнтом: лінгвопрагматичний та когнітивний аспекти (на матеріалі англійської мови) : монографія / Наталія Георгіївна Воронцова. — Кременець : ВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2009. — 246 с.
8. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / Илья Романович Гальперин. — [2-е изд.] — М. : УРСС : тип. ООО Рохос., 2004. — 137 с. — [першотекст : 1981 р.]. — (Лингвистическое наследие XX века). — 500 экз. — ISBN 5-354-00708-9
9. Гладуш Н.Ф. Прагматичні аспекти висловлення і дискурсу : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Надія Федорівна Гладуш. — К. : Вид. центр КНЛУ, 2005. — 200 с.
10. Дейк Т. А. ван. Язык. Познание. Коммуникация / Тён Адрианус ван Дейк — М. : БГК ім. И. А. Бодуена де Куртенэ, 2000. — 308 с. ISBN : 5-80157-202-3

11. Грамматика английского языка : пособие для студентов педагогических институтов [на англ. языке] / [Каушанская В. Л., Ковнер Р. Л., Кожевникова О. Н., Прокофьева Е. В. и др.]. — [5-е изд. испр. и доп.]. — М. : Айрис-пресс, 2009. — 384 с. : ил. — (Высшее образование).
12. Домброван Т. І. Загальнотеоретичний курс англійської мови як другої іноземної : курс лекцій [англ. мовою] / Тетяна Іванівна Домброван. — Вінниця : Нова Книга, 2009. — 128 с.
13. Есперсен О. Философия грамматики / Отто Есперсен. — М. : издательство иностранной литературы, 1958. — 316 с. (перевод с англ. В.В. Пассека и С.П. Саафроновой).
14. Иванова И. П. Теоретическая грамматика современного английского языка : учебник / Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. — М. : Высш. школа, 1981. — 285 с.
15. Ильиш Б.А. Строй современного английского языка : учебник [на англ. языке] / Борис Александрович Ильиш. — [3-е изд.]. — Ленинград : Просвещение, 1971. — 366 с.
16. Иофик Л. П. Хрестоматия по теоретической грамматике английского языка [на англ. языке]. / Иофик Л. П., Чахоян Л.П. — [2-е изд. доп.]. — Ленинград : Просвещение, 1972. — 224 с.
17. Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англомовному дискурсі (комунікативно-прагматичний аналіз) : монографія / Наталия Петрівна Карпчук. — Луцьк : РВВ Вежа Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. — 162 с.
18. Кобякова І. К. Креативне конструювання вторинних утворень в англомовному дискурсі : монографія / Ірина Карпівна Кобякова. — Вінниця : Нова Книга, 2007. — 128 с.
19. Кошечая И. Г. Теоретическая Грамматика английского языка : учебное пособие [для студ. пед. институтов] / Инна Георгиевна Кошечая. — М. : Просвещение, 1982. — 336 с.
20. Левицький В. В. Квантитативные методы в лингвистике / Виктор Васильевич Левицкий. — Вінниця : Нова книга, 2007. — 264 с.
21. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие / Маслова Валентина Авраамовна. — [3-е изд. перераб. и доп.]. : ТетраСистема, 2008. — 272 с.
22. Ніколенко А. Г. Соціальні аспекти мовлення : навчальний посібник [для студ. вищ. закл. освіти] ; [англ. мовою] / Андрій Георгійович Ніколенко. — Вінниця : Нова Книга, 2005. — 256 с.
23. Раєвська Н. М. Теоретична граматика сучасної англійської мови : підручник [для студ. вищ. закл. освіти] ; [англ. мовою] / Наталія Миколаївна Раєвська. — Київ : Видавниче об'єднання Вища школа, 1976. — 304 с.
24. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. / Олена Олександрівна Селіванова. — Полтава : Довкілля-К, 2008. — 712 с.
25. Синтаксис сучасної англійської мови : навчальний посібник [для студ. вищ. закл. освіти] ; [англ. мовою] / [Гороть Є. І., Василенко О. В., Кухарук Т. М. та ін.] ; за ред Є. І. Гороть. — Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. — 464 с. — (Посібники та підручники ВНУ ім. Лесі Українки).
26. Сосюр Ф. Труды по языкознанию / Фердинанд де Сосюр. — М. : Прогресс, 1977. — 696 с.
27. Старикова Е. Н. Семинарий по курсу теоретической грамматики английского языка : учебное пособие [для студ. фак-тов иностр. яз-ков университетов] ; [на англ. языке] / Старикова Е. Н., Алова Н. П. — Киев : Вища школа, 1980. — 184 с.
28. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика / Сусов Иван Павлович. — Вінниця, Нова Книга, 2009. — 272 с.
29. Biber D. Student Grammar of Spoken and Written English / Biber D., Conrad S., Leech G. — Pearson Education Limited, 2003. — 487 p.
30. Biskub I. Applied and Computational Linguistics : підручник [англ. мовою] / Ірина Biskub. — Луцьк : РВВ Вежа Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. — 304 с.
31. Brown G. The Grammar of English Grammars / Gould Brown [EBook #11615] ; [character set encoding : I SO – 8859-1], 2004. — 1446 p.
<http://www.gutenberg.net/GUTINDEX.ALL>
32. Chomsky N. Studies on Semantics in Generative Grammar / Noam Chomsky. — The Hague: Mouton, 1980. — 348 p.

33. Chomsky N. Syntactic Structures / Noam Chomsky. — Berlin, New-York : Mouton, 2002. — 117 p.
34. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / David Crystal — Cambridge University Press — [2nd edition]. — Cambridge, 2003. — 506 p.
35. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language / David Crystal — Cambridge University Press — [3d edition]. — Cambridge, 2010. — 512 p.
36. Heine B. Cognitive Foundations of Grammar / Bernd Heine. — Oxford, New-York : Oxford University Press, 1997. — 185 p.
37. Lakoff G. Metaphors We Live By / George Lakoff , Mark Johnson . — London : The University of Chicago Press, 2003. — 276 p.
38. Khaimovich B. S. The Structure of Modern English / Khaimovich B. S., Rogovskaya B. I. — М. Просвещение, 1967. — 127 p.
39. Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar : Theoretical prerequisites / Ronald W. Langacker. — Stanford : University Press, 1987 — 540 p.
40. Leech G. A Communicative Grammar of English / Geoffrey Leech, Jan Svartvik. — [3d edition]. — 305 p.
41. Morokhovskaya E. J. Fundamentals of Theoretical English Grammar / E. J. Morokhovskaya. — К. : Вища школа, 1984. — 246 p.
42. Searle J. Minds, Brains and Science / John Searle. — Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press, 1997. — 107 p.
43. Traugott E. C. Linguistics / Elizabeth Closs Traugott, Mary Louise Pratt. — Oxford : Oxford University Press, 2002. — 445 p.
44. Yule G. Pragmatics. Oxford Introductions to Language Studies / George Yule [series editor H. G. Widdowson]. — Oxford : Oxford University Press, 1997. — 138 p.
45. Widdowson H. G. Linguistics. Oxford Introductions to Language Studies / H. G. Widdowson [series editor H. G. Widdowson]. — Oxford : Oxford University Press, 1997. — 134 p.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms/> глосарій, що містить понад 950 лінгвістичних термінів з перехресними посиланнями та списком джерел (SIL International). Ред. E. E. Loos, S.Anderson. D.H.Day Jr., P.C.Jourdan, J.D.Wingate
2. http://www.sil.org/linguistics/glossary_fe/ словник лінгвістичних термінів англійською мовою. Ред. Th. Bearth
3. <http://tristram.let.uu.nl/UiL-OTS/Lexicon/> словник лінгвістичних термінів (Утрехтський інститут лінгвістики, Утрехтський університет). Ред: J.Don, J.Kerstens, E.Ruys
4. <http://www.usingenglish.com/glossary.html> словник з практичної граматики англійської мови
5. <http://home.bluemarble.net/~langmin/> Language Miniature Collection: колекція есе (мініатюр) на лінгвістичну тематику (включаючи граматику) . Автор W. Z. Shelter
6. http://dir.yahoo.com/Social_Science/linguistics_and_human_languages/ ресурси мережі в галузі лінгвістики та вивчення мов
7. <http://www.uni-kassel.de/fb8/misc/lfb/html/text/0.html> курс лінгвістики для початківців англійською мовою
8. <http://www.cal.org/ericcl/faqs/RGOs/linguistics.html> сайт Центра прикладної лінгвістики (the ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics, the Center for Applied Linguistics). Представлено матеріали для тих, хто вивчає іноземні мови та теорію мови
9. <http://www.cal.org/ericcl/digest/cal00001.html> дайджест загальних питань лінгвістики (ERIC/CLL)
10. <http://www.lingnet.org/> LingNet BBS та ін. ресурси в галузі лінгвістики / вивчення мов (Defense Language Institute Foreign Language Center)
11. <http://www ldc.upenn.edu/> Linguistic Data Consortium: лінгвістичний сайт університету Пенсильванії
12. <http://orlapubs.org/ORLAPTJBS-L/L81.html> електронні навчальні матеріали з окремих питань лінгвістики та граматики

13. <http://www.sciencedirect.com/science/referenceworks/0080430767> міжнародна енциклопедія по соціальним наукам (International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences)
14. <http://www.psyc.leeds.ac.uk/research/metaphor/> дослідження по теорії метафори
15. <http://www.englishgrammarsecrets.com/>
16. http://www.edufind.com/english/grammar/grammar_topics.php
17. <http://web2.uvcs.uvic.ca/elc/studyzone/>
18. <http://www.longman.com/dictionaries>
19. <http://www.gutenberg.net>
20. <http://www.linguistics-online>

БЕЗКОШТОВНІ ОНЛАЙН-РЕСУРСИ (за рекомендацією МОН України)

21. Видавництво MM Publications
22. Видавництво National Geographic Learning
23. Видавництво Cambridge University Press: Summer Camps Pack, EyesOpen video, Cultural video Project,
24. Корпусу Миру США в Україні: English, Українська
25. Видавництво Oxford University Press - Reading Circles
26. Видавництво Oxford University Press
27. Видавництво Pearson
28. Безкоштовні онлайн ресурси (освітньо-методичного центру Пірсон-Дінтернал
29. Видавництво Hueber, німецька мова
30. Видавництво Express Publishing
31. Видавництво MM Publications
32. Cambridge School Shakespeare
33. Macmillan Life Skills

Електронні адреси бібліотек та довідкових систем

- <http://www.nbuu.gov.ua/> (Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського)
- <http://gntb.n-t.org/> (Державна науково-технічна бібліотека України)
- <http://literature.megator.ru/go/go34112.phtml> (електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського)
- <http://www.allbest.ru/catalog/al/al66353.ntml> (Електронна бібліотека України)
- <http://www.mavica.ru/directoty/rus/25450.html> (довідник Бібліотеки України)